

A Tanács következtetései a mobilitást növelő nyelvi kompetenciákról

(2011/C 372/07)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

TEKINTETTEL

1. az Európai Tanács 2002. március 15–16-i barcelonai ülésén elfogadott következtetésekre, amelyek az alapkészségek elsajátításának további javítására, különösen legalább két idegen nyelv igen fiatal életkorban kezdődő oktatására szólítottak fel ⁽¹⁾;
2. az Európai Nyelvi Kompetenciamutatóról szóló 2006. május 19-i tanácsi következtetésekre ⁽²⁾, amelyek újolag megerősítették, hogy az idegen nyelvi készségek mellett, hogy elősegítik a népek közötti kölcsönös megértést, a munkaerő mobilitásának előfeltételei, és hozzájárulnak az Európai Unió gazdaságának versenyképességéhez;
3. az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákról szóló 2006. december 18-i európai parlamenti és tanácsi ajánlásra ⁽³⁾, amely a tudásalapú társadalomban való személyes önmegvalósításhoz, az aktív polgári szerepvállaláshoz, a társadalmi kohézióhoz és a foglalkoztathatósághoz szükséges kulcskompetenciák között említi az idegen nyelven folytatott kommunikációt;
4. az oktatásra és képzésre vonatkozó lisszaboni célkitűzések tekintetében elért haladás nyomon követésére szolgáló mutatók és referenciaértékek összefüggő keretrendszeréről szóló 2007. május 25-i tanácsi következtetésekre ⁽⁴⁾, amelyek felkérlik a Bizottságot, hogy vizsgálja tovább a nyelvi készségekkel kapcsolatos mutatók kidolgozását;
5. a fiatal önkéntesek európai mobilitásáról szóló 2008. november 20-i tanácsi ajánlásra ⁽⁵⁾, amely javasolta, hogy a tagállamok fokozottan tudatosítsák a fiatalok körében az interkulturális kompetenciák és a nyelvtanulás fontosságát, hogy csökkenjenek a fiatalok határokon átnyúló mobilitása előtt álló akadályok;
6. az európai többnyelvűségi stratégiáról szóló 2008. november 21-i tanácsi állásfoglalásra ⁽⁶⁾, amely felkéri a tagállamokat, hogy támogassák a többnyelvűséget, hogy ezáltal erősödjön a társadalmi kohézió, a kultúrák közötti párbeszéd és Európa építése, továbbá növekedjen az európai gazdaság versenyképessége és a személyek mobilitása és foglalkoztathatósága, valamint arra, hogy világszerte népszerűsítsék az Európai Unió nyelveit;
7. az oktatás és képzés terén folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszeréről („Oktatás és képzés 2020”) szóló 2009. május 12-i tanácsi következtetésekre ⁽⁷⁾, amelyek a 2009–2011-es időszakra vonatkozó kiemelt területek között a következőket határozták meg: annak lehetővé tétele, hogy a polgárok az anyanyelvükön kívül két másik nyelven is tudjanak kommunikálni, adott esetben a nyelvoktatás előmozdítása a szakoktatásban és -képzésben, továbbá a felnőttoktatásban, valamint annak biztosítása, hogy a migránsoknak lehetőségük legyen elsajátítani a fogadó ország nyelvét;
8. az „Oktatás és képzés 2010” munkaprogram megvalósításáról szóló 2010. évi tanácsi és bizottsági közös időközi jelentésre ⁽⁸⁾, amely rámutatott a kulcskompetenciák előmozdításának szükségességére a szakoktatásban és -képzésben, valamint a felnőttkori tanulásban, továbbá különösen arra, hogy ezeken a területeken nagyobb figyelmet kell fordítani az idegen nyelvi kommunikációra;
9. az Európai Tanács által 2010. június 17-én elfogadott Európa 2020 stratégiára ⁽⁹⁾ és annak két kiemelt kezdeményezésére: egyrészt az *Új készségek és munkahelyek menetrendjére* ⁽¹⁰⁾, amely elismeri, hogy a nyelvi kompetenciák hozzájárulhatnak a munkaerőpiac dinamikusabbá tételéhez, másrészt a *Mozgásban az ifjúság* elnevezésű kiemelt kezdeményezésre ⁽¹¹⁾, amely rámutat arra, hogy a nyelvi készségek javítása nélkül a mobilitás nem lehetséges és nem is lehet eredményes;
10. a fiatalok tanulási célú mobilitásának ösztönzéséről szóló 2011. június 28-i tanácsi ajánlásra ⁽¹²⁾, amely rámutat arra, hogy már az oktatás korai szakaszaiban fontos elkezdni a nyelvtanulást és az interkulturális kompetenciák elsajátítását, és ösztönzi a mobilitásra való színvonalas nyelvi és kulturális felkészítést mind az általános, mind a szakoktatásban;

EMLÉKEZTETVE ARRA, HOGY

2002. évi barcelonai ülésén az Európai Tanács a nyelvi kompetenciákat a versenyképes és tudásalapú gazdaság kulcsfontosságú alkotóelemeként határozta meg. Az idegen nyelvek ismerete a mindennapi életben való boldoguláshoz nélkülözhetetlen készség minden európai polgár számára, amely lehetővé teszi az Unióban való szabad mozgás gazdasági és társadalmi előnyeinek kihasználását,

az oktatásra és képzésre vonatkozó uniós szakpolitika fő stratégiai célkitűzései közé tartozik az, hogy a mobilitás mindenki, így a hátrányos társadalmi helyzetű csoportok számára is a lehető legszélesebb körben elérhető legyen, és hogy előrelépés történjen a mobilitás útjában álló, még meglévő akadályok felszámolása terén,

⁽¹⁾ SN 100/02, 44. pont, második francia bekezdés, 19. o.

⁽²⁾ HL C 172., 2006.7.25., 1. o.

⁽³⁾ HL L 394., 2006.12.30., 10. o.

⁽⁴⁾ HL C 311., 2007.12.21., 13. o.

⁽⁵⁾ HL C 319., 2008.12.13., 8. o.

⁽⁶⁾ HL C 320., 2008.12.16., 1. o.

⁽⁷⁾ HL C 119., 2009.5.28., 2. o.

⁽⁸⁾ HL C 117., 2010.5.6., 1. o.

⁽⁹⁾ EUCO 13/10.

⁽¹⁰⁾ 17066/1/10 REV 1.

⁽¹¹⁾ 13729/1/10 REV 1.

⁽¹²⁾ HL C 199., 2011.7.7., 1. o.

jóllehet a munkavállalóknak az egységes uniós piacon belüli szabad mozgása hozzájárulhat a munkaerő képzettsége és a munkaerő-piaci szükségletek közötti eltérések csökkentéséhez, a tanulási és a foglalkoztatási célú mobilitást továbbra is komolyan akadályozza az idegen nyelvek nem kielégítő ismerete,

ÚJÓLAG MEGERŐSÍTVE, HOGY

bár az oktatás és a képzés tartalma, valamint az oktatási és képzési rendszerek megszervezése a tagállamok hatáskörébe tartozik, az európai együttműködés hasznos szerepet játszik annak meghatározásában, hogy milyen nyelvi kompetenciák fejlesztésére van szükség, és hogy ez milyen módszerekkel, illetve milyen feltételekkel valósítható meg a legeredményesebben,

ÉS FIGYELEMMEL

az elnökség által 2011 szeptemberében Varsóban tartott konferenciára, amely azzal foglalkozott, hogy a többnyelvűségi kompetenciák hogyan segítik elő Európában a szakmai és társadalmi sikerességet, valamint a kötelező oktatásért felelős uniós miniszterek 2011 októberében Gdanskban tartott konferenciájára,

NYUGTÁZZA

— azt a munkát, amelyet a tagállamok, a Bizottság támogatásával, a nyitott koordinációs módszert alkalmazva végeztek annak érdekében, hogy növeljék a nyelvi oktatás szerepét a fiatalok foglalkoztathatóságának javításában – tekintve, hogy az idegen nyelvek ismerete kézzelfogható előnyt jelenthet a munkaerőpiacon,

— a többnyelvűségi üzleti platform tevékenységét, amelyet a Bizottság hozott létre annak érdekében, hogy az uniós vállalkozások, különösen a kis- és középvállalkozások versenyképességének növelése érdekében ösztönözze a nyelvi kompetenciák jobb kihasználását,

— azokat az eredményeket, amelyeket a többnyelvűséget népszerűsítő civil társadalmi platform ért el annak terén, hogy az egész életen át tartó tanulás lehetősége mindenki számára biztosítva legyen, hiszen ez elősegíti egyrészt a hátrányos helyzetű polgárok társadalmi befogadását, másrészt ösztönzőleg hat a nyelvi sokszínűsége és a kultúrák közötti párbeszédre,

ÜDVÖZLI

— az európai többnyelvűségi stratégiáról szóló 2008. november 21-i tanácsi állásfoglalás végrehajtásáról szóló bizottsági jelentést, amely részletesen leírja a nyelvtanulás és a nyelvi sokszínűség előmozdítása terén tett kezdeményezéseket és az elért eredményeket,

— a többnyelvűség területén hozott közösségi intézkedések leltárának 2011-re vonatkozóan naprakészé tett változatát, amely ismerteti a Bizottság szolgálatai által az utóbbi három

évben e téren végzett tevékenységeket, és amely nyomatékosan hangsúlyozza, hogy a többnyelvűséget ösztönző intézkedések javítják mind az uniós polgárok foglalkoztathatóságát, mind az uniós vállalkozások versenyképességét,

— az iskola előtti nyelvtanulásról és annak hatékonnyá és fenntarthatóvá tételéről szóló szakpolitikai kézikönyv kiadását, amely előrelépést jelent a kisgyermekkorban elkezdett nyelvtanulás fontosságának tudatosításában,

— a munkaerőpiacon hasznosítható kommunikációs készségek biztosításáról szóló jelentés kiadását, amelyre az elhelyezkedést szolgáló nyelvtanulással foglalkozó tematikus munkacsoportnak az „Oktatás és képzés 2020” keretében végzett munkája eredményeképpen került sor,

EGYETÉRT AZZAL, HOGY

1. a tanulási célú – vagyis az új ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátítására irányuló transznacionális – mobilitás az egyik legfontosabb módja annak, hogy a polgárok javítsák foglalkoztathatóságukat, illetve előmozdítsák interkulturális érzékenységüket, kreativitásukat és személyes fejlődésüket, továbbá hogy aktívan részt vegyenek a társadalomban;

2. az idegen nyelvek megfelelő ismerete kulcskompetencia, és elengedhetetlen a modern világban és a munkaerőpiacon való boldoguláshoz. A többnyelvűség nemcsak az európai örökség része, hanem egyben esély arra, hogy nyitott, a kulturális különbségeket tiszteletben tartó és együttműködésre kész társadalmat építsünk;

3. a tanulási és foglalkoztatási célú mobilitás növelése érdekében hasznos fenntartani és továbbfejleszteni – a rendelkezésre álló erőforrásokra építve – azokat az európai eszközöket és programokat, amelyek támogatják a nyelvtanulást a formális és a nem formális oktatásban egyaránt;

4. bár az általános nyelvi programok segítenek a mindennapi életben szükséges alapvető kommunikációs készségek fejlesztésében, az olyan módszerek, mint a tartalomalapú nyelvtanulás mind az általános, mind a szakoktatásban és -képzésben rendkívül hatékonyak lehetnek a munkavállalók mobilitásának és foglalkoztathatóságának növelésében;

5. a tartalomalapú nyelvtanulás terjesztése érdekében a tanárokat és az oktatókat – különösen a szakoktatásban és -képzésben – ösztönözni kell a magas szintű nyelvi kompetenciák megszerzésére, és hozzáférést kell biztosítani számukra a színvonalas oktatási forrásokhoz;

6. a nyelvek nagyobb választékát – köztük a kevésbé elterjedt nyelveket és a szomszédos országok nyelveit – kellene adott esetben és a lehetőségekhez mérten kínálni az oktatás minden szintjén, az egész életen át tartó tanulás perspektívájába ágyazva, továbbá az adott nyelvi és kulturális intézeteknek alaposabb tájékoztatást és útmutatást kellene nyújtaniuk a lehetőségekről;

7. a nyelvi kompetenciák fejlesztése a társadalmi-gazdasági szempontból hátrányos helyzetű csoportok, migráns vagy roma háttérű, és köztük a sajátos nevelési igényű személyek, különösen gyermekek körében hozzájárulhat az ilyen csoportok és egyének társadalmi befogadásának, illetve szakmai fejlődésének javításához;
8. a nyelv – például a szakmai, munkavállalással kapcsolatos nyelv – színvonalas oktatása és tanulása alapvető fontosságú a felsőoktatási intézmények nemzetközivé tétele és a friss diplomások foglalkoztathatóságának növelése szempontjából;
9. biztosítani kell az egész életen át tartó, így az időskori nyelvtanulás lehetőségét is, tekintettel a jelenlegi demográfiai folyamatokra és arra, hogy egyenlő esélyeket kell biztosítani az időskorú uniós polgárok egyre növekvő hányadának;

FELKÉRI A TAGÁLLAMOKAT, HOGY

1. fokozzák erőfeszítéseiket a barcelonai célkitűzések elérése terén, például a nyelvtanulási lehetőségek növelésével, illetve a nyelvoktatás minőségének és jelentőségének fokozásával – úgy az általános képzés keretében, mint a szakoktatásban és -képzésben, a felsőoktatásban és az egész életen át tartó tanulással összefüggésben is;
2. ismerjék el, hogy a nyelvoktatás és -tanulás terén végzett teljesítményértékelés a minőségbiztosítási eljárás fontos alkotóeleme;
3. javítsák a nyelvtanárok alap- és továbbképzését, illetve a más tárgyakat oktató tanárok nyelvi képzését, továbbá könnyítsék meg és fokozzák mobilitásukat, és a lehető legnagyobb mértékben számolják fel az adminisztratív akadályokat;
4. ösztönözzék az európai együttműködés innovatív formáit, a kísérleti programok megvalósítását, valamint a nyelvoktatással és -tanulással kapcsolatos új szemléletmódokat, például a tartalomalapú nyelvoktatást (többek közt a kétnyelvű iskolákban), a nyelvi közegben való tanulást célzó mobilitást, és adott esetben az információs és kommunikációs technológiáknak a kreatív nyelvtanulási környezetek keretében is történő szélesebb körű alkalmazását;
5. adott esetben – és a lehetőségekhez mérten – bővítsék az oktatásban és a képzésben kínált nyelvek választékát, ösztönözzék a kevésbé elterjedt nyelvek és (különösen a határmenti területeken) a szomszédos országok nyelveinek oktatását, ezáltal is elősegítve a kulturális, társadalmi és gazdasági kapcsolatok ápolását;
6. adott esetben mérlegeljék a kulturális dimenzióknak mint a jövőbeli tanulási és foglalkoztatási célú mobilitás fontos alkotóelemének a nyelvi tantervekbe történő felvételét;

7. hozzanak olyan intézkedéseket, amelyek segítik a migráns vagy roma háttérű gyermekeket és felnőtteket abban, hogy elsajátítsák a fogadó ország hivatalos nyelvét (nyelveit), és ha az ettől eltérő, akkor az oktatás nyelvét is; ezenfelül vegyék számba azon lehetőségeket, amelyek segítenek a migráns háttérű tanulóknak anyanyelvük ápolásában és fejlesztésében;
8. vizsgálják meg, hogyan lehet elismerni és érvényesíteni a migráns háttérű gyermekek és felnőttek anyanyelvi kompetenciáit;
9. ösztönözzék az iskolákat, a szakképzési és felsőoktatási intézményeket, hogy alakítsanak ki integrált szemléletmódot a nyelvoktatásra és -tanulásra vonatkozóan;
10. ösztönözzék a párbeszédet az oktatási ágazat és a munka világának szereplői között azáltal, hogy jobban figyelembe veszik a munkaerőpiac nyelvismereti igényeit, rendszeres útmutatást nyújtanak a tanulóknak és diákoknak tanulmányaik során, és támogatják a munkahelyi nyelvoktatást;
11. tárják fel, hogy milyen lehetőségek vannak olyan, a köz- és magán-szféra közötti partnerségek létrehozására, amelyek – különösen a mobilitás és a külföldi munkavállalás előkészítésének eszközeként – biztosítják a munkaerőpiacon használható nyelvi készségek elsajátítását;
12. ösztönözzék a nyelvoktatási kezdeményezések és a nyelvtanulást elősegítő környezetek előmozdítását;

FELKÉRI A BIZOTTSÁGOT, HOGY

1. támogassa a tagállamok erőfeszítéseit a nyelvoktatás és -tanulás terén, és teljes mértékben használja ki az oktatásra és a képzésre vonatkozó uniós programokat és európai eszközöket;
2. szélessítse ki a korai nyelvoktatással foglalkozó munkacsoport által az „Oktatás és képzés 2020” első munkaciklusában kezdeményezett nyelvpolitikai munkát, hogy az magában foglaljon más oktatási szinteket is (általános iskolai és alsó középfokú oktatás stb.), szem előtt tartva ugyanakkor a szakoktatást és -képzést és a felnőttoktatást is;
3. vegye fontolóra egy, a nyelvi kompetenciák mérését szolgáló referenciaszintre vonatkozó javaslat benyújtását, amely a 2012-ben közzéteendő európai nyelvi kompetenciamérés eredményein alapul, és a rendelkezésre álló forrásokra támaszkodik, hogy ezáltal elősegítse a nyelvoktatás színvonalának folyamatos javítását;
4. készítse és terjesszen Európa-szerte a nyelvtanulási módszerekről és eszközökről szóló tanulmányokat és felméréseket – figyelembe véve a minőségi szempontokat, és elkerülve a további adminisztratív terheket és költségeket –, és azok eredményét bocsássa a szakmabeliek és a nemzeti döntéshozók rendelkezésére;

5. támogassa és segítse elő a rendelkezésre álló nyelvtanulási forrásokra vonatkozó információk cseréjét, továbbá ösztönözze a tagállamokat az uniós nyelvpolitika keretében kidolgozott iránymutatások és eszközök gyakorlati alkalmazására;
6. továbbra is támogassa a többnyelvűségi üzleti platformot, és az érdekelt felek más ilyen jellegű kezdeményezéseit;

ÉS FELKÉRI A TAGÁLLAMOKAT ÉS A BIZOTTSÁGOT, HOGY

1. támogassák a nyelvtanulási célú mobilitást, hiszen ez hozzásegíti a nyelvtanulókat ahhoz, hogy leküzdjék a kezdeti nyelvi akadályokat, és motiválja őket arra, hogy megtanuljanak legalább két idegen nyelvet;
2. cseréljék ki tapasztalataikat és legjobb gyakorlataikat annak érdekében, hogy a nyelvoktatás eredményesebben vérteljeze fel a fiatalokat egyrészt a megfelelő nyelvi kompetenciákkal, másrészt a jövőbeli szükségleteknek és érdeklődésüknek megfelelő új készségek folytatólagos megszerzésének képességével azáltal, hogy a tanárok és az oktatók meglévő és jövőbeli fórumain és együttműködési hálózatain keresztül népszerűsítik a nyelveket;
3. nyomatékossítsák, hogy a mobilitás és a foglalkoztathatóság növelése érdekében speciális szaknyelvi tartalmakra van szükség, különösen a szakoktatásban és -képzésben, valamint a felsőoktatásban;
4. a legeredményesebb gyakorlatok és a javításra szoruló területek azonosítása céljából fejlesszék tovább a nyelvtanulás terén elért eredmények figyelemmel kísérésére szolgáló – a meglévő forrásokon alapuló és az adminisztratív terheket minimalizáló – eszközöket, amelyekkel kvantitatív és kvalitatív adatok egyaránt gyűjthetők;
5. tárják fel, hogy – a meglévő bevált tapasztalatokra építve – hogyan lehetne javítani a nem formális vagy informális oktatás keretében elsajátított nyelvi kompetenciák elismerését és érvényesítését;

6. vegyék fontolóra az Európa Tanács Közös Európai Nyelvi Referenciakeretének (KER) használatát, hogy:

— elősegítsék a KER, illetve a nemzeti és európai képesítési keretrendszerek közötti kapcsolat szorosabbá tételét,

— bővítsék a tanulók és a diákok által a kötelező oktatás, illetve a felsőoktatás során elsajátított nyelvi kompetenciák igazolásának lehetőségeit;

7. hozzanak létre kapcsolatot egyrészt a nyelvi készségek tanítását is magában foglaló szakoktatási és -képzési képesítések, másrészt a KER között, és használják fel eredményesen az érintett európai intézmények és érdekelt felek, különösen az Európa Tanács és az ahhoz tartozó, Élő Nyelvek Európai Központjának erőforrásait és tapasztalatait;

8. az uniós oktatási, képzési és ifjúságpolitikai programok révén továbbra is támogassák az oktatási intézmények közötti együttműködést, valamint a tanulók és diákok, köztük a szakoktatásban és -képzésben részesülők közötti tapasztalatcserére irányuló programokat, hogy ezzel is hozzájáruljanak a nyelvi kompetenciák javításához;

9. adott esetben mind nemzeti szinten, mind az európai koordináción keresztül támogassák a kevésbé széles körben tanított nyelvek oktatási és tanulási segédanyagainak kidolgozását;

10. a jövőbeli tárgyalások eredményétől függetlenül vegyék fontolóra, hogy a nyelvtanulás az uniós oktatási és képzési programok következő generációjának egyik kulcsfontosságú területe legyen.